

1984

- literární druh podle formy
 - próza (souvislý text)
- literární druh podle obsahu
 - epika (má děj)
- literární žánr
 - antiutopický román (opak utopie, myšlenka fiktivní společnosti, která se vyvinula špatným směrem, má zásadní nedostatky -> ůptotalitní forma vlády, omezování osobní svobody)
- téma knihy
 - Varování před totalitním režimem.
 - Zlomení lidské duše.
- motiv knihy
 - newspeak, ideozločin, obrazovka, Velký bratr, Angsoc, strana, proletát
- časoprostor
 - čas: rok asi 1984 (autorova budoucnost, neví se zde přesně roky)
 - prostor: Londýn – část Oceánie
- zasazení výňatku do kontextu díla
 1. část
 - Hlavní hrdina, Winston Smith, pracuje jako úředník v Londýně. V zemi vládne Strana se svou totalitní ideologií Angsoc a Velkým Bratrem. Hlavní hesla strany: Válka je mír. Svoboda je otroctví. Nevědomost je síla. Obyvatelé se dělí na tři strany. Vnitřní strana – lidé ve straně, jediní, kteří si užívají luxusu. Vnější strana – pracují pro Vnitřní stranu. Prolét – chudí občané. Občané nemají žádnou svobodu, jejich chování je neustále hlídáno Ideopolicií (ideozločin – myšlenkový zločin -> např. špatné zatváření se, mluvení ze spánku...). Strana zavádí nový jazyk newspeak. Svět tvoří tři velmoci – Oceánie (Británie + Amerika), Eastasie (východní Asie) a Eurasie (Evropa + část Asie). Tyto velmoci jsou neustále ve válce. Strana vládne ze tří ministerstev: pravdy (falšování informací), míru (spravuje válku) a ministerstvo lásky (mučení). Winston pracuje jako úředník na Ministerstvu pravdy, kde přepisuje dříve napsané texty tak, aby vyhovovaly Straně.
 2. část
 - Winstonovi jednou podstrčí papírek dívka, o které si myslel, že patří k ideopolicii, měl totiž pocit, že ho sleduje. Na papírku stojí jediná slova: „Miluji tě“. S Julií se domluví, že se potkají na mýtině, která je bezpečná od špehování stranou. Od té doby se potkávají na různých místech (dokonce si pronajmou pokoj u obchodníka) a mají spolu vztah, který

představuje jejich formu vzpoury proti totalitnímu systému. V této části se Winston dostává do kontaktu s ideologií a myšlenkami, které jsou proti Velkému bratru. Setká se s O'Brienem, členem Vnitřní strany, který vypadá, že je taky proti straně (O'Brien předstírá, že se s ním chce sejít kvůli novému vydání slovníku newspeaku). O'Brien jim nalže, že pracuje pro Bratrstvo (tajná organizace pro svržnutí Strany) a že i oni se můžou stát členy.

3. část

- V třetí části se ukáže, že obchodník, u kterého si s Julií pronajali pokoj, který měl být údajně bez obrazovky (zařízení z kterého strana hlídá občany), je členem ideopolicie a O'Brien zatvřelým členem Strany. Winston se dostává do rukou Strany, která používá mučení a manipulaci k tomu, aby jej zlámala a přiměla ho zcela přiznat svou loajalitu k Velkému bratru. Winston je uvězněn v ministerstvu Lásky (což je paradoxní název pro mučírnu) a podroben intenzivnímu psychickému a fyzickému mučení. Nakonec je "přetvořen" a zcela podroben režimu. Přes veškeré jeho předchozí úsilí, Winston nakonec přistoupí na svou totální porážku a přijme ideály Velkého bratra. V závěru knihy Winston nejedná již podle svých vlastních přesvědčení, ale stal se úplně oddaným podporovatelem režimu.
- kompoziční/veršová výstavba
 - 3 části rozděleny do kapitol
 - děj chronologický
- vypravěč/ lyrický subjekt
 - er-forma
 - vševědoucí
- postavy
 - Winston Smith – hlavní hrdina, nesouhlasí s ideologií
 - Julie – Winstonova přítelkyně, na první pohled členka strany
 - O'Brian – tváří se jako nepřítel strany, ale je věrný následovník
 - Goldstein – hlavní nepřítel strany (je na něj směřována zlost strany)
 - Velký Bratr – vůdce strany, má vždy pravdu
- jazykové prostředky, typy promluv
 - newspeak – vymyšlený jazyk stranou (popírá původní významy slov nebo postrádá zakázané jevy -> ideozločin se nedá ani popsat slovy)
- kontext autorovy tvorby – zařazení autora do literárního období, směru, skupiny
 - poválečná světová literatura
 - antiutopická literatura
 - myšlenka fiktivní společnosti, která se vyvinula špatným směrem, má zásadní nedostatky
 - varován před politickým systémem, válkou, teologií, technologiemi, korporátem

- příběh se ze začátku tváří jako utopie (všechno dokonalé)
 - sci-fi
- osobnost a tvorba autora
 - vlastním jménem Eric Arthur Blair (Orwell podle říčky nedaleko bydliště)
 - narodil se v Indii, s matkou se poté přestěhoval do Anglie
 - byl britským novinářem, esejistou a spisovatelem
 - pracoval pro Indickou imperiální policii v tehdejší Britské Indii (v Barmě) -> nedokázal se ale smířit s násilím a politikou britské imperiální správy
 - jako dobrovolník se zapojil do španělské občanské války
 - druhé světové války se neúčastnil kvůli vleklé tuberkulóze, v roce 1950 na ni zemřel
 - Farma zvířat
 - Barmské dny
 - Farářova dcera
 - Nadechnout se
- další představitelé
 - Ray Bradbury – 451 stupňů Fahrenheita
 - Karel Čapek – R. U. R
 - Margaret Atwoodová – Příběh služebnice
 - Anthony Burgess – Mechanický pomeranč